



MAAELUMINISTEERIUM

Janusz WOJCIECHOWSKI  
Euroopa Komisjon  
Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat

Teie: 01.04.2022 nr (2022)2437574

Meie: 20.04.2022 nr 4.3-1/685-1

## Vastused ÜPP strateegiakava kohta tehtud kommentaaridele

Austatud härra Wojciechowski

Täname Teid Eesti ÜPP strateegiakava 2023–2027 eelnõu kohta esitatud kommentaaride eest. Tegeleme hetkel nende läbivaatamise ja koostöös Teie teenistustega ka strateegiakava eelnõu uuendamisega. Seejuures lisame eelnõusse mitmed Teie poolt viidatud sealt seni puudunud elemendid ja selgitused, mis annavad loodetavasti vastuse nii mõnelegi Teie poolt esitatud kommentaarile.

Kasutame käesolevaga võimalust kommenteerida Teie olulisemaid tähelepanekuid strateegiakava teatud võtmeteemade kohta (Teie kirjas toodud kommentaarid nr 1–29). Keskmise seejuures kaheksale teemale: otsetoetuste õiglasem ja sihipärasem suunamine, põllumajandustootjate suurem koondumine ja tootjaorganisatsioonid, üldine keskkonna- ja kliimaambitsioon, mahepõllumajandus, riskijuhtimine põllumajanduses, põlvkondade vahetus põllumajanduses, LEADER ja lairiba-internet.

Arvestades hetkel maailmas kujunenud olukorda, on äärmiselt tähtsaks muutunud toidu varustuskindluse olulisus, mistõttu peavad ka ÜPP strateegiakava valikud toetama sektori vastupidavust ja vähendama sõltuvust imporditavatest tootmissisenditest. Vaatame strateegiakava eelnõu sellest aspektist veel kindlasti üle – saame juba hetkel öelda, et kava uuendatud versioonis on meil plaanis laiendada taastuenergia tootmise toetamise võimalusi. Kuigi nn roheüleminek on oluline ka varustuskindluse tagamise vaatest, siis tuleb kaaluda, kas kõik kavandatavad nõuded sellele eesmärgile kaasa aitavad.

Teie kommentaarid nr 6 ja 7 käsitlevad otsetoetuste õiglasemat ja sihipärasemat suunitlemist (täiendava ümberjaotava sissetulekutoetuse mittemaksmine 10% ulatuses, toetuste piiramisest ja järkjärgulisest vähendamisest loobumine). Meie hinnangul on ümberjaotava sissetulekutoetuse maksmine ka 5% ulatuses, koosmõjus tootmiskohustusega seotud otsetoetuste sihtgruppide põhise diferentseerimisega (mida on kavas teha 13% ulatuses otsetoetuste kogumahust) piisav otsetoetuste õiglasema ja sihipärasema jaotuse eesmärgi saavutamiseks. Pelgalt hektaripõhise ümberjaotava toetuse rakendamine ei tagaks piisavas matus keskmisest väiksemate majapidamiste jätkusuutlikkuse paranemist. Seetõttu on tootmiskohustusega seotud toetused kavas suunata eelkõige väiksematele põllumajanduslikele majapidamistele, pidades samal ajal silmas, et keskmisest suurematele majapidamistele ei oleks toetuste vähenemise mõju majanduslikku jätkusuutlikkust oluliselt vähendav ja nende

normaalne areng ei oleks piiratud. Juhime ka tähelepanu, et erinevalt täiendavast ümberjaotavast sissetulekutoetusest, mida on võimalik saada kõigil põhilise sissetulekutoetuse saajatel, on tootmiskohustusega seotud otsetoetustel suurem mõju, sest need on suunatud otseselt aktiivse põllumajandustootmisega tegelevatele isikutele, kes peavad põllumajandusloomi või kasvatavad konkreetseid põllumajanduskultuure. Toetuste ümbersuunamine läbi tootmiskohustusega seotud otsetoetuste aitab paremini tagada ka Teie kirjas viidatud kohanemist uute geopoliitiliste oludega ning toiduga kindlustatuse tagamist. Lisame põhjalikuma toetuste õiglasemat ja sihipärast suunitlemist käsitleva analüüsi uuendatud strateegiakava eelnõusse.

Teie kommentaar nr 8 käsitleb põllumajandustootjate suurema koondumise ja tootjaorganisatsioonide toetamise vajadust. Meie hinnangul adresseeritakse seda vajadust strateegiakavas piisavalt, sest kavas on eraldi sekkumised nii tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamiseks (sekkumine nr 3.3) kui ka tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamiseks (sekkumine nr 3.4). Samuti on tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja nende liidud oluliseks sihtgrupiks sekkumiste nr 3.1.1 ja 3.1.2 puhul, mille raames toetatakse ühistulisi investeeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse nii läbi tagastamatu abi kui ka finantsinstrumentide. Peame seoses tootjaorganisatsioonidega vajalikuks ka märkida, et kavandame strateegiakava uuendatud eelnõus näha ette sektoripõhise sekkumise puu- ja köögiviljasektoris. Meie hinnangul on küll positiivne, et määrusega (EL) nr 2021/2115 nähti ette võimalus ka sektoripõhisteks sekkumisteks muudes põllumajanduse valdkondades, küll aga on selle puhul negatiivne asjaolu, et vahendid selleks pärinevad otsetoetuste ümbrikust, mis suurendab ohtu vahendite kaotamiseks liikmesriigi jaoks, seda eriti olukorras, kus tootjaorganisatsioonide areng liikmesriigis on pigem tagasihoidlik ja huvi sektoripõhiste sekkumiste vastu võib esimestel aastatel olla madal.

Oma kommentaaris nr 14 palute demonstreerida, sealhulgas nii kvalitatiivsete kui kvantitatiivsete elementide abil, et strateegiakava vastab kõrgema kliima- ja keskkonnaambitsiooni nõudele. Strateegiakava kogueelarvest on kavas suunata 28% (446 miljonit eurot) erieesmärkidele 4–6, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele ja edendavad kestlikku arengut ning mulla, vee ja muude loodusvarade, elurikkuse, ökosüsteemi teenuste, elupaikade ja maastike tõhusat majandamist. Kuigi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 kohaselt tuleb vähemalt 25% otsetoetuste kogusummast reserveerida nn ökokavadele, oleme oma strateegiakava raames otsustanud ambitsioonikama lähenemisviisi kasuks, eraldades otsetoetustest ökokavadele 28%. Meie hinnangul on ka EAGFi eelarve põllumajanduse jaoks oluline rahastamisvahend, mis aitab saavutada roheleppe eesmärgi ning põllumajandustootjatel rohepööret ellu viia. Samast põhimõttest oleme lähtunud EAFRD vahendite planeerimisel, kus oleme määruse (EL) nr 2021/2115 kohaselt nõutavat keskkonna- ja kliimaeesmärkide ning loomade heaolu minimaalset rahastamise määra samuti 3 protsendipunkti võrra ületanud, nähes nendele tegevustele ette 38% strateegiakava EAFRD eelarvest. Vastav eelarvemaht on seejuures saavutatud ilma looduslikust või muust piirkondlikust eripärast tulenevate piirangute sekkumist rakendamata. Strateegiakavas on kavas jätkata kõigi Eesti maaelu arengukava 2014–2020 keskkonnatoetustega (meetme nr 10 „Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede“ seitse toetuskeemi), olles need kujundanud veelgi eesmärgipärasemaks. Samuti on strateegiakavas uusi tegevusi (näiteks mulla- ja veekaitsetoetuse pinnaveetoetuse tegevus või keskkonnasõbraliku majandamise vahekultuuride toetamine) ning ka täiesti uusi toetuskeeme (näiteks väärtuslike püsirohumaade toetus või ökosüsteemide säilitamise toetus). Erinevaid toetusi on kavas nii laiemale kui suunatumale sihtgrupile. Samuti suureneb tingimuslikkuse ambitsioon võrreldes senise nõuetele vastavuse süsteemiga. Võrreldes programmiperioodiga 2014–2020 suureneb ka enamike keskkonnasekkumiste rahastamine. Näiteks mahepõllumajanduse sekkumiste rahastamine aastatel 2023–2027 on igal aastal keskmiselt 5

miljoni euro ja perioodi peale kokku 25 miljoni euro võrra suurem, lisaks on mitmed keskkonnaalased sekkumised strateegiakava raames avatud ka mahepõllumajandustootjatele (perioodil 2014–2020 ei saanud mahepõllumajandustootjad mitmete keskkonnameetmete raames antavaid toetusi taotleada). Lisaks rõhutame, et tagastamatu abi kujul antavad strateegiakava põllumajanduslikud investeeringutoetused on kujundatud toetama roheüleminekut (eeskätt põllumajandustootjate konkurentsivõime suurendamisele orienteeritud investeeringuid on kavas toetada tagastatava abi vormis, läbi finantsinstrumentide).

Teie kommentaar nr 29 käsitleb teiste keskkonnaaspektide seas ka mahepõllumajanduslikult majandatava maa osakaalu sihttasest. Arvestades, et strateegia „Talust taldrikule“ (edaspidi *F2F*) eesmärk 2030. aastaks on 25%, leiame, et strateegiakava eelnõus 2028. aastaks püstitatud pindalaline sihttase 23,3% on igati kooskõlas *F2F* eesmärkide saavutamiseks. Siinkohal juhime tähelepanu, et mahepõllumajanduslikult majandatav maa on Eestis suurem kui mahepõllumajanduse toetusega hõlmatud maa, mistõttu seniste trendide jätkudes on eesmärgi saavutamine igati reaalne. Juhime ka tähelepanu, et *F2F* eesmärkide näol ei ole tegemist liikmesriigile siduvate eesmärkidega. Küll aga kavandame uuendatud strateegiakava versiooni lisada kvalitatiivse kirjelduse kavandatavate sekkumiste panusest *F2F* eesmärkide saavutamisse.

Teie kommentaarid nr 41 ja 42 käsitlevad riskijuhtimise strateegiat ja sekkumisi. Täiendame ÜPP strateegiakava peatükki 3.6 ja esitame täielikuma riskijuhtimise strateegia tervikvaate, milles on välja toodud Eesti põllumajandustootjaid ohustavad riskid ja nende ennetamise panustavad sekkumised või muud põllumajanduspoliitika meetmed.

Teie kommentaar nr 68 toob välja, et Eesti ÜPP strateegiakavas puudub põlvkondade vahetuse strateegia kooskõlas määruse (EL) nr 2021/2115 artikli 109 lõike (2) punktiga (b). Noorte põllumajandustootjate tegevusse panustab otseselt kaks sekkumist: otsetoetuste raames sekkumine 7.1 „Täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele“ ja maaelu arengu toetuste raames sekkumine 7.2 „Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine“. Uuendatud Eesti ÜPP strateegiakava eelnõus saab põlvkondade vahetuse strateegia olema ära toodud, sisaldades ka tervikvaadet erinevate sekkumiste panusest põlvkondade vahetusele ning muuhulgas toome selles välja, kuidas noorte põllumajandusettevõtjate tegevust on kavas eelistada või enam toetada. Näiteks on uuendatud strateegiakava versioonis kavas noortele põllumajandustootjatele põllumajanduse investeeringute sekkumistes ette näha kõrgemad toetusmäärad.

Teie kommentaar nr 21 toob negatiivse aspektina välja, et LEADER-lähenemisega on kavas hõlmata üksnes osa maaelanikkonnast (eelnõu kohaselt 65%). Saame kinnitada, et tegelikult on algusest peale olnud kavas LEADER-lähenemisega hõlmata sisuliselt kogu maaelanikkond (96%). Kavatsime muuta strateegiakava tulemusnäitajate peatükis näitaja arvutamise aluseks olevaid andmeid kogu maapiirkonna elanikkonna ja eeldatavalt uute LEADER-strateegiatega hõlmatud piirkondade elanikkonna kohta, et see selgelt välja tuleks. Nagu olete ka oma kirjas välja toonud, kavatsime jätkata LEADERi rahastamist märksa kõrgemal määral kui on määrusest (EL) nr 2021/2015 tulenev miinimumtase (ca 11% vs 5%). Näeme LEADERit olulise tööriistana eeskätt maapiirkonna sotsiaalmajandusliku arengu tagamisel ja seetõttu adresseerime ettevõtluse väliseid teemasid eelkõige just läbi LEADERi.

Kommentaari nr 29 sisaldab ka viidet eesmärgile saavutada 2025. aastaks Euroopa maapiirkondade 100%-line kaetus kiire lairiba-internetiga. Aastatel 2021–2027 on Eesti riik otsustanud toetada püsiühenduste rajamist turutõrkepiirkondades kokku ca 69 miljoni euroga, millest 24 miljonit eurot pärinevad taasterahastust NextGenerationEU ja 45 miljonit eurot Euroopa Regionaalarengufondist (ERF). Kuna seejuures on prioriteediks seatud kiire interneti ühenduse tagamine just maapiirkonnas, siis ei ole dubleerimise välistamiseks ÜPP

strateegiakava raames sellealast sekkumist ette nähtud. Lairiba-internet on aga ainult üks aspekt ÜPP strateegiakava ja teiste avaliku sektori vahendite täiendavuse temaatikas, mida kavatsime uuendatud eelnõus põhjalikumalt kajastada.

Me ei ole vastu meie poolt käesoleva kirjaga saadetud selgituste avalikustamisele.

Lugupidamisega



Urmas Kruuse  
Maaeluminister

Sama: EV Alaline Esindus Euroopa Liidu juures

Ove Pöder  
+372 625 6290 [ove.poder@agri.ee](mailto:ove.poder@agri.ee)